

Վերջին տասնօրյակում ԱՊՀ մայրաքաղաքացիոն ընդունում տեղի ունեցած նիհանգամիջ չորս կոնֆերանսներ, որոնք այս կամ այն վերմ բնակչութ էին Եվրասիական ինտեգրման հեռանկարները եւ դրանում ավելի ճեծ թվով հետխորհրդային տարածի դեմուլյոնների մասնակցության հարցը։ Դայաստանում ուշադրություն դարձելի Սոչիում ՈՂ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի՝ Եվրասիական սնտեսական ինտեգրման կոլեգիայի նախագահ Վիկտոր Խրիստենկոյին սկզբ այն հարցը, թե ինչ-որ կարող է Շայաստանը, աղաքա Եվրասիական միության տարածի հետ սահման չունենալով, դառնալ Մասսային միության անդամ։ Մտուելու արիթ սկզբ նաեւ Վիկտոր Խրիստենկոյի դատասխանը, թե այդեղ էական արգելի չկա, որովհետեւ, օրինակ, Կիմրոսը նույնական չունի Եվրոպական միության հետ, սակայն նրա անդամ է։

ՊԵՏԵՐՈՒՐԳՈՒՄ ԱՊՀ անդամ-դեռությունների ղատօնակավորմերն ու փաղագածները ննջարկում են ապահով Եվրա-

Կում են հյա մնալ, իսկ եր հեռանում են իրենց հայրենակիցները, ուստի արագ ինտերվում եւ ուժանում են նոր բնակության վայրերում: Լատվիացի Էլզարս Գրաու-դինը ասում էր, որ Լատվիան տարեկան 37 000 չափահաս բաղադրի է կորցնում, իսկ դա մեկ բաղադրի բնակչություն է: Վերջին ֆինանսանութեական ճգնաժամի ազդեցությունը Լատվիայի եւ բալթյան մյուս Երկրների համար այնքան մեծ է եղել, որ, սարեր հաշվարկներով, դաշտունադիմ ամեն վեցերորդը, իսկ ոչ դաշտունադիմ ամեն երրորդը դարձել է գործազուրկ: Այս ամենը գալիս է հաստատելու, որ Եվրոպական միությանը անդամակցությունը ինքնաշխան բարեկեցության բարձրացնան կամ սննեսական զարգացման աղբյուր դիմարկվել դարձածին չի կարող: Այս դեմքում ի՞նչ ենք ակնկալում ինտերվան գործունքացներից: Սա աս լուրջ բնարկման նյութ է եւ ուղղակի անհրաժեշտություն է դաշտուն, որ մեր սննեսագետները ուսումնասիրեն եւ բացատեն հասարակությանը. թե ի՞նչ իրավական աննեա-

հետ ավելի սեր ու լիարժե՞ն ինտեգրման
հեռանկարը: Չաղաքացէս Կարեն Բենա-
րյանը Երևանյան Վերնիկչյալ կոնֆերան-
սում, հիեցմելով Հայաստանի աշխար-
հավադապական կոնկրետ վիճակը, հարց-
նում էր, թե Մասնակին ճիռլիքան հետ սահ-
ման չունեցող Հայաստանը ո՞ր երկրների
միջոցով է կաղվելու ընթանուր մասաւ-
յին տարածի հետ եւ ի՞նչ է տալու կամ զի-
ջելու այդ հնարավորությունը ընձեռնելու
դիմաց: Իսկ դարսն Օցխիլաձեն էլ, ի-
հերթին, լավ հասկանալով, որ արխազա-
կան Եկապուլու Վերագործարկման գլո-
խավոր հակառակորդը Ադրբեջանն է, ե-
նա է ճնշում բանեցնում Միխելի Սահա-
կավիլու իշխանության վրա, Հայաստա-
նին խորհուրդ էր տալիս ավելի վճռական-
ու ավելի հետեւղական լինել Վրաստանի
եւ Ուլսաստանի հետ բանակցություննե-
րում, նաեւ օգտագործել իր կաղեր Ար-
խագիայի հայ համայնքի հետ՝ աղահովե-
լու նրանց բոլորի բարեհած Վերաբերուն-
քը: Պետք է հասկանալ այնուեւ, որ Վրաս-
տանում կուտօնական, որ Յայաստանը Առ-

զնալու դեմքում: Ավելի դարգ ասած, եթե Եվրոպական միություն-Ռուսաստան մրցակցությունը ինչ-ինչ դայնանեւրում սրվի եւ Եվրոպական միությունը Եվրափական միության նկատմամբ անբարյացակամ դիրք գրավի, ո՞րն է լինելու հայաստանի կեցվածքը եւ այդ կեցվածքն ի՞նչ է արժենալու: Սա ամենաանցանկալի սցենարն է:

Արծիվային համակարգը
իստեղում
զործընթացում

Եթևանյան կոնֆերանսում մեր ժանաչված վելութեաբան **Գագիկ Հարությունյանը** ցեսում էր Եվրասիական ինտեգրման գործընթացում ընդհանուր արժեքային համակարգի անհրաժեշտությունը: Եթե Եվրասիական միությունը մի սնտեսական-քաղաքական կառույց է լինելու, որը դարձագեն համարելու է անդամ-դեսությունների ընդհանուր սնտեսական շահերը, պա մի հարց է: Բայց եթե Եվրասիա-

Հայաստանի ինսեղուման հեռանկարները որպես ժաղավական օրակարգի խնդիր

սիհական միության ձեւավորման սնտեսական, իրավական եւ բաղաբացիտական հիմքերը: Կիեւում հաճագործակցող բաղաբական կուսակցությունները բնարկում էին նոյն խորինները եւ բաղաբական ուժերի անելիքը: Աղրիի 13-ին Երեւանում անցավ «Հայաստան աշխարհագավական եւ ինտեգրացիոն հեռանկարներ» թեմայով միջազգային կոնֆերանսը Եստոնիայի, Լատվիայի, Լիտվայի եւ Վրաստանի բաղաբական գործիչների եւ բաղաբագետների մասնակցությամբ: Եվ վերջադիս, աղրիի 17-ին նոսկովյան «Պրեզիդենտ-հոթել»-ում անցավ «Եվրասիական միություն» նոր մարտահրավետներ եւ նոր լուծումներ» թեմայով կոնֆերանսը Ռուսաստանի, Ուկրայինայի, Ղազախստանի եւ Հայաստանի հասարակական գործիչների եւ ծանաչված գործիչների մասնակցությամբ, որին եւ նաև մասնակտելու պատեհությունը ունեած:

Այս բոլոր բնաւրկումների արդյունքում ստեղծվում է ընդհանուրկան տպագործություն, որ Եվրասիական միության ձեւավորմանը ուղղված գործընթացները ճշում են զարական փուլ, ինչը հարցը օրակարգային է դարձնում նաեւ բազմաբեւռ աշխարհի մյուս ուժային բեւռների համար: Վելի դարձ ասած, ծննդում են նոր հարցեր, որոնք աշխարհաբաշխական մարտահրավերների եւ բաղաբական հավասարակշռությունների դադարանան են կաղաքած դիրքորոշումներ:

Բնտեղրման հեռանկարը
սոցիալական
խնդիրների
ժեսանվյունից

Երեւանում հավաքված բալթյան ղետությունների ներկայացուցիչները ճշահոգված էին այն իրողությամբ, որ խորհրդային Միությունից անջատվելու դահին այլրաքան երազած անդամակցությունը ՆԱՏՕ-ին եւ Եվրոպական միությանը չի լուծել այդ երկրների սնտեսական բարգավաճման եւ սոցիալական առաջադիմության խնդիրները։ Նշանի ասում էին, որ Եվրոպական միության նոր փոնր անդամներն ընդամենը դոնորներ են դաշտել ավելի հիմն ու հզոր անդամների համար։ Էսոնիայից, Լատվիայից եւ Լիտվայից արտագաղթը դեմք Մերձմայնական Եվրոպա այնան է մեծացել, որ սկսել է սպառնալիք դաշնալ ազգային ինքնության դահլյաննան համար։ Էսոնիայից հեռացել է բնակչության 15%-ը, Լատվիայից՝ մոտ 20%-ը, Լիտվայից՝ համարյա մեկ երրորդը։ Բալթյան երկրների ներկայացուցիչները Երեւանում ասում էին, որ երբ հայերը հեռանում են Հայաստանից, նշանի շարունա-

լիք կարող է ունենալ Քայաստանի բաղադրական հնագույն մշակույթի համար առաջնային նշանակությունը:

Բալքյան Երկրների Անդրկայացուցիչները միաբերան խորհուրդ էին տախու հայաստանցիներին՝ անրապես մեր ինքնիշխանությունը եւ ղետականության հիմքերը, որովհետեւ հենց դրանց են սպառնալիք զգացել իրենց Երկրներում: Մեր ղետական այրերը ասում են, եւ ճիշտ են ասում, որ մենք իրավունք ունեն հղարտանալու մեր ձեռք բերած ղետական ինքնիշխանությամբ եւ մեր անկախությամբ: Բայց դա ոչ մի դեմքում չլցեմ է սփորվի ինքնամեծկուսացման կամ ինքնապարփակման հետ, որովհետեւ եթե Եվրոպական հնագույն մեջ ուրիշները տեսել են բացասական եւ զգաստացնող խնդիրներ, աղա ինքնամեծկուսացման դեմքում հարվածների ծանրությունը էլ ավելի մեծ կլինի:

Եթե եվրոինտեգրման եւ
եվրասիական
ինտեգրման միջեւ
իսկառես չկա
հակասություն

Հայաստանի ղաւոնյաները եւ փորձագետները վերջին ժքանում ձեւակերպել են ինտեգրան գործընթացներին մեր Երկրի մասնակցության բանաձևը: Այս հնչում է մոռակապատճեն հետեւյալ կերպ. «Մենք հետեւողականորեն մասնակցելու ենք ինտեգրան գործընթացներին թե Եղրդական ինտեգրացիայի ժքանակներում, թե Եվրասիական ինտեգրացիայի ժքանակներում, որտեղ մեր հետարրությունը ունի ռազմավարական եւ անվանա

Ճային հաճագործակցության բնույթ»։ Վրաստանի Եվրասիայի ինսիտուտի Տօնութեն Գոլբաաթ Օցխիլաձեն Երեւանում ասաց, որ Վրացական նոր իշխանությունը Բիձինա Իվանիչիլու գլխավորությամբ ուսանելի է հաճարում Հայաստանի արտաքին քաղաքական փորձը, որը դաշնակցային ռազմավարական համագործակցություն ունենալով Ռուսաստանի հետ, լավ հարաբերություններ է դահլյանում նաև Արևմուստի հետ։ Անցյալ տարի Վրաստանում արված սոցիոլոգիական հետազոտությունները վկայում են, որ Իվանիչիլու ընտրազանգվածի 80%-ը կուգենարբարելավել Վրաստանի հարաբերությունները Ռուսաստանի հետ։ Եթե վարչադես Իվանիչիլու թիմին հաջողվի հարելնաւ նախագահական ընտրություններում եւ ստանձնել իշխանության ողջ դաշտախանակությունը, եւ եթե Վրաստանը իրոք բարելավի հարաբերությունները Ռուսաստանի հետ, Հայաստանի համար ավելի իրատեսական կդառնա Մասային ճիռության եւ աղագա Եվրասիական միության

բեջանին հակակօռող լոբբիստական գործունեություն ծավալեր արխազական երևանական մերացործարկելու հաճար:

Հայաստանում մենք ասում ենք, որ եկալի բողոքական հինտեգրացիայի եւ Եվրասիական կան ինտեգրացիայի միջեւ չի կարելի փնտել հակասություններ եւ անհամաձայնություն։ Արեւելյան գործընկերության երկրներից միայն Օւկրաինան էր, որ արդեն երկու տարի ավարտել է ասոցացման բանակցությունները ԵՄ-ի հետ եւ սղասում է, որ Վիլյուսում նոյեմբերի ստանա Եվրոմիության ասոցիացված անդամի կարգավիճակ։ Լայիշ դասգանավոր Նկողոյա Կաբանովը Երևանում փոխանցում էր ԵՄ բաղաբական ցաջանկների գոհունակությունն առ այն, որ բանակցող 29 հարցերից 28-ի դեմքում Հայաստանի հետ բանակցությունները նույնական ավարտված են։ Եվ ահա այս տեղից-այնտեղից տարբեր տրամաչափի բաղաբական գործիչներ եւ դիվանագետներ կարծիք են հայտնում, թե անհնարի համատեղել ԵՄ ասոցացված անդամներ կարգավիճակը Մասնային միության կամ աղազա Եվրասիական միության անդամի կարգավիճակին։ Այլ կերպ ասած՝ միաժամանակյա նախանկցությունը ինտեգրան զուգահեռ ընթացող երկու գործնականությունների անհնարի է։ Այս հայտարարությունները մեր արտաքին բաղաբական նույնական մինչեւ այժմ գործող բազմաթիվ կեկտու եւ հավասարակօռված մուտքումների համար լուրջ փորձություն են ստեղծում, որովհետեւ Հայաստանին մղում են հակադրելու Եվրոմիության Եվրասիական ինտեգրացիայի բափ հավաքում գործընթացին։

Ազատ եւ համադրափակ առեւտրի համաձայնագիրը ուշադրությամբ ուսումնական սիրած մասնագետները հավաստիցնում են, որ այնտեղ ոչ մի արգելված լցում Մասնակի միության հետ համագործակցելու հարցում: Եվրոպական այն չհնովանիկները ովքեր մղում են Հայաստանը քանակցությունները օր առաջ ավարտելուն եւ կիրակ նյուտում արդեն այս տարի ասոցավաճանդամի կարգավիճակ ստանդուն եւ խոսում են դրա անհամատեղելիության մասին: Այս սիմ առաջարկ եվրասիական միության հետ հնարքը կատարում է հնարավորությանը, դարձած դեմք տարբերություն են սեր խոր Եվրասիական հնարքնան գործընթացում եւ Հայաստանը հեռացնել Ռուսաստանից ու նրա դաշտակիցներից: Կարծում ենք, որ իիմա գլուխավոր ասելիքը Հայաստանի սնտեսության մասնագետներին է, ովքեր սնտեսական վելությունը հիմնան վրա դեմք են գնահատեն այն մարտահրավերը, ըստ որի Հայաստանի սնտեսությունը դեմք է դարձած իր համար, թե ի՞նչ է ստանում եւ ի՞նչ է զինուած ինտերնացիոն ուղղություններից մեջում:

կան միությունը դաշնալու է աշխարհագործական, բաղադրական-սնտեսական մի տարածաշրջանային կառույց, ինչպես սին այսօր Եվրոպական միությունն է, սա այլ հարց է: Եվ այստեղ մենք է հասկանալ, թե ի՞նչ արժենքների եւ ո՞ր ընդհանուր շահերի վրա են կառուցելու այդ միության վերնաւենքը: Մոնկվայում անցած վերհիշյալ կոնֆերանսում շատ ճանաչված գիտնականներ համաձայնեցին ինձ հետ, եթե ես հայտարարեցի, որ ճախիկին խորհրդային Միության, այսօր ԱՊՀ կոչվող տարածքը մեր աշխարհն է, մեր աշխարհայցին ու հոգեկերպվածին աշխարհը ընդհանուր մեծ աշխարհի մեջ, եւ որ այդպես են մտածում միջնամավոր հայեր: Եթե դա մեր աշխարհն է, եւ մենք ուզում ենք կառուցվածքային ավարտուն տես տալ մեր աշխարհի սնտեսական, բաղադրական, ռազմավարական կառուցվածքներին եւ դառնալ տարածաշրջանային միավորում ժամանակակից բազմաթերթ աշխարհում, առաջ մետք է կարողանանք բարձրացնել եւ սեւով սպիտակի վրա ձեւակերպել այն ընդհանուր արժենքները, որոնք մենք բոլորս դավանում ենք, որոնց հավատում ենք եւ որոնց համար դատաս ենք ջանք գործադրել: Ես իիցեցի նաեւ, որ գերմանացին, դուրուգալացին, հունացի կամ սլովակը իրենց համարում են Եվրոպացի: Նրանք Եվրոպա կոչվող իրենց աշխարհն ունեն: Արեւելյան գործընկերության երկրներին նրանք կարող են իրենց աշխարհն ընդունել, ասենք, խան տարի հետո: Կարեն են եւ ընդհանրապես չընդունել, ինչպես չեն ընդունում 1964 թվականից մինչեւ այսօր իրենց դուռը թակող Թուրքիային: Եվրասիական միության իրավական, բաղադրական եւ սնտեսական ենթակառուցվածքները ստեղծելիս արժե իիցել, որ ԱՊՀ տարածքի երկրները ինմունուրույն, հաճախ իրարից տարբերվող օրենսդրություն եւ վաշչական ենթակառուցվածքներ են ձեւավորել, եւ իրականության հարց է, ինչպես համարդել այդ ենթակառուցվածքները: Բայց սրանք երկրորդական հարցեր են ռազմավարական, անվաճագային բնույթի հարցերի կողմին: Ահա թե ինչո՞ւ է կարեւոր, որ մենք մեր դատողություններում եւ մեր արտադին բաղադրական միությունը լինենք հավատարիմ մեր դաշնակցային դարտին, հասկանալի եւ ընդունելի լինենք մեր գործընկերների համար, կարողանանաք նրանց հասցնել մեր մասհոգություններն ու ոժվարությունները եւ թույլ չտանք մեզ ներփակել բախտախմբական արկածախմբության ճահիճը:

ԱՐԱՄ ՍԱՓԱՐՑԱՆ
Քաղաքական Վելլուծաբան,
բանասիրական գիտությունների
թեկնածու

Անհրաժեշտ նախարան

Որոց ժամանակ առաջ եւ դարձաղես սիդի-ված էի գրել բաց նամակ՝ հասցեագրված ընթերցողներին, որոնց ձեռքը կարող էր ընկնել լրացրող Աշու Աղաքաբյանի «Մենակը» գիրքը։ Բանն այս է, որ ծանոթագրության մեջ ընդգծվում է, թե ստեղծագործության գլխավոր հերոսը հայ ականավոր աստղաֆիզիկոս Գրիգոր Գուրզադյանն է։ Հասվի առնելով, որ գիրքը ծայրեմայր լցված է բարոյական առումով անբույլատելի հերությաններով եւ խեղաթյուրումներով, որոնի վիրավորում են իրական, հայսնի դատմական անձանց եւ առանձնադես Գուրզադյանի ընտանիքի անդամների արժանադապությունը, որոնք, ի դեմ, բողոքով դիմել են դատարան, գրի հեղինակը Հայաստանի գրողների միության նախագահ Լեւոն Անանյանի մերկայությամբ ինքն առաջարկեց գիտնականի անունը հանել դեռևս չտարածված տպագիրա-

կից: Դա, իհարկե, խնդրի լուծման ձեւ չէր, բայց գոնե մի ինչ-որ ելք էր:

Սակայն օրեւ Աղաքաբյանը ողջ Հայաստանով մեկ հնչեցրեց (գրի ըսորհանդեսի վերաբերյալ «Հայլուրի» ռեժուրաֆում) գիտականի անունը, կատված «Սենակը» գրի հետ եւ դրանով խախտեց մեր դայմանավորվածությունը: Ստեղծված բարդ իրավիճակում, մանավանդ նկատի առնելով Գրիգոր Գուրզադյանի ընտանիքի ծանր հոգեկան վիճակը, իմ դարսեան եմ համարում իրադարձել նամակս:

Ոչ մի կասկած չունեմ, որ «Հայութի» խմբագրությունը, ինչուս նաև իմ կողմից խորապես հարզված գործընկերներս, որոնք հանդես գալով եթերում, առաջին ալիքի հաղորդման մեջ իրենց ցերմ վերաբերությունն էին *արտահայտել* մեծ գիտնականի հանդեղ, ոչինչ չգիտեին Գուրգաղյանի ընտանիքում ստեղծված դրանաշիկական իրավիճակի մասին:

Տերյնւանվը հորինված չէ, կամ արջի ծառայություն

Այդ մարդու հետ շատ վաղուց
աղոյում ենի միեւնույն սանդղա-
հարթակուն: Տասնյակ տարիներ:
ինչպես ասում են՝ ընտանիքներ-
ով բարեկամացած են: Դարձում
եւ սիրում ենի միմյանց: Նա ինձ-
նից շատ ավելի տարինվ է: Եթե
հաւաքի առնենք, որ ուսուվ ուր-
սուն տարիս են բոլորները, դժվար
չէ դասկերացնել, թե ինչ դաս-
կառելի տարիի է հմ հարեւան
Գրիգոր Գուրզաղյանը: Այս, հենց
այն նույն ականավոր աստրֆի-
զիկոսը, որը տեղաբեր արձակեց
«Օրին-2» արտաճրնելու հային
աստղադիտարանը: Ես նրա մա-
սին շատ են գրել: Դանի ակնարկ-
ներ էին տարբեր հրատարակու-
թյուններում, այդ թվում նաև «Հի-
մետրատուրնայա գաղետա» թե-
րում: Վեցին հոդվածը նվիրված
է եղել գիտնականի, փիլիսոփա-
յի, նկարչի 90-ամյակին:

Ասա արդեն մի խանի տարի է, ինչ Գրիգոր Աւաճովիչը գանձած է անկողնուուն: Թերեւս ես միակն եմ, որ հաճախակի այցելում է նրան: Եկ ոչ միայն այն դաշտառով, որ ապրում եմ միեւնույն սանդղահարթակուն: Անցնելով նրա դրան մոտով, ես չեմ կարող չիշել, որ այնտեղ, ինչ հեռվուն, բազկարոջ մեջ նստած է սրիս թանկ ու մտերիմ մի մարդ, որին ճանաչում է ոչ միայն Հայաստան: Նստած է անօարժ: Նա ոչինչ չի տեսնում, ոչինչ չի լսում: Բայց բարեբախտաբար սիրոք ոդիմիկ բարախում է կրթում: Նշանակում է՝ ապրում է: Յիշենի իմաստունին. «*Dum spiro, spero*» (Պատճի դեռ ընչում եմ, հիասվ եմ): Այս, ապրում է: Բայց նա ծանր հիվանդ մարդ է՝ արդեն ոտք դրած տասներորդ տասնամյակ: Նա մտածում է, դատում, հիւռում... Յիշելու բան ուս ունի: Ամեն անգամ, երբ ես գնում եմ մոտք, նրա անուշեկ կին Մարիամնան անուսուու ականջին է հարմարեցնում լսողական սարք, եւ զրոյցն ընթանում է ոչ առանց ոդվարության:

Երեմն, նայելով այդ ամբողջ, ես կասեի, դրանահիկական վիճակին, սրիցու արյուն է կաթում: Եվ եթե միայն որևէ մեկն ինձնար, թե այսօն որքան ծանր է Մարդանայի համար: Ահա արդեն մի ժամի տարի, որ ու գիշեր, այդ կինը անում է ամեն հնարավորն ու անհնարինը, որդեսզի մեծ գիտնականի սիրու շարունակի բարախտել: Դժվար չէ ենթադրել ու զգալ, թե ինչորիս դժվարություններ է կրում նա, այդ հիրավի մեծ նվիրյալը: Այդ ճասին նոյնուրու գրել եմ: Սակայն հիմա ես գրի եմ վեցրեն միայն այն դաշտառով, որ չեմ կարող լրակլ...

Բաց թղթենիք բոլոր մանրա-
մասներն այդ հանդիպումից, որի
ծանրությունն ընկած է, այսու
ասած՝ ինչ խղճին: Եվ ոչ էլ ուս-
տասվում եմ Վերլուծել օրի գրա-

կան արժանիքները, «գիտական»

Կկարդան գիրքը, որում իբր ԽՄԿԿ
Կենտկոմի Զաղբյուրոյի մեծա-
զոր անդամները, ճարտավեճերը,
միութենական ակադեմիկոսները
սորտավարութեան ժողով են, ոեթէ և
ազնվորեն խոսնվածել, այն ժա-
մանակ դեռևս իրենց թիշ հայտնի
հայ ասրովի գիրքուին, որը նույ-
նիսկ հանրադեռության գիտու-
թյունների ակադեմիայի խոկա-
կան անդամ չէր: Տղավորու-
թյունն այսովուին է, ասես այդ բո-
լոր ոետական գործիքները եւ ողջ
աշխարհի հայտնի գիտնականները
ծնկաչոր սողով են ու դադարում
հայ գիտնականին՝ փրկել խորհ-
դային տեղերագնացությունը: Ընդ
որում, ընթերցողներին համո-
զելու համար, թե խոսն իրական
մարդկանց եւ իրադարձություններ-
ին նաև պահին է, գրի վերջում անուն
առ անուն թերվում են նրանց հա-
մառուն, փաստագրական կեն-
սագրությունները, դրանով հա-
վատացնելով ընթերցողին, թե ա-
մեն-ամեն ինչ վերցված է կոնկրե-
տ կյանքից: Ինչո՞ւ կարելի է այդ
ասիժճանի գործիկությանը բացել
տաղանդավորագույն գիտնականի
եւ խորագույն կերպարը, որն այն-
քան շատ բան է արել մեր ժողովրդի
եւ մեր գիտության հեղինակության
համար:

Ես հեռու եմ այն մտից, թե
դեմք է ոչնչացնել այդ գիրը, ևս
լավ իմանալով, թե հարց լուծելու
ննան մերողից ինչ հն է զայխ։
Այդ իսկ դաշտառով էլ ցանկա-
նում եմ ընդամենը նախազգու-
ւացնել ընթերցողին, որ հեղինա-
կը, բացի ամենայնից, անտակտո-
րեն է վարվել արդեն այն դաշտա-
ռով, որ օգտագործել է ձայնագրու-
թյուններ այն մարդու հետ գրուց-
ներից, որը, կրկնում եմ, ևս ծանր
եւ ևս լուրջ հիվանդ է։ Դա ոչ
միայն անտակ վարմում է, այլև
անքար եւ նույնիսկ վաճագավոր։

Ցանկանում եմ նաեւ խոսն-
վանել ընթերցողներին, որ ինձ
համար ահավոր ծանր էր գրել այս
նամակը: Մնում է միայն ավե-
լացնել, որ գրողի համար ամենա-
նողկալի բանը տակի զգացնան
կորուսն է: Սարսափելի է, եթե գր-
ից բարություն չի տարածվում:

**«Արվեստների դասկերարսահ» մշակութային
հիմնադրամը ներկայացնում է
«Ազգային դասկերարսահ» միջազգային
երաժշտական 9-րդ փառատոնը**

«Արվեստների դասկերասրահ»
մշակութային հիմնադրամը՝ Կայ-
յասանի հեռահաղորդակցության
առաջատար «ՎիվաՍԵԼ-ՍՍՈ» ըն-
կերության գլխավոր հովանավոր-
ությամբ եւ ՀՀ մշակության նախա-
րարության աջակցությամբ, աղթա-
լի 28-ից մայիսի 21-ը ներկայա-
նում է «Ազգային դասկերասրահ»
միջազգային երաժշտական ինս-
տրուտ փառատնօթ:

«Ազգային ղատկերասրահ» փառատոնը կմեջնարկի ապրիլի 20-ին, ժ.19.00-ին, Հայաստանի ազգային ղատկերասրահի Ուժնանկար ների սրահում: Փառատոնը նվիրվում է ականավոր երաժիշտներին, ԽՍՀՄ ժողովրդական արժիքներին, 2006-2012 թթ. փառատօն գեղարվեստական խորհրդի նախագահ Զաքար Միրզոյանի հիշատակին:

«Ազգային ղատկերասրահ» փառատոնի հիմնական նորատակ հանրահայք, ինչը են նաև Հայաստանում ճանաչում չունեցող հայությունները:

ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԻ ԾՆՆԴՅԱՆ 110-ԱՄՅԱԿԻ ՆԵՐԱՄՐ ԿԱՒՀԻՐԵԿԱՄ

Կազմակերպությանը Կահիրեց (իր) Հայաստան ուղարկվելու մասօպակի հժխանության Եւ իրավակի:

ավագույթ հաշվառմանը և ուղարկած պատրիարքական բժիշկ Առաքել Առաքելոց անունու պատճեն է պահպանվում Հայոց ազգային պատրիարքության կողմէն:

վրու Կոմեյսանի համար կու մասնակցել են «Արախ» երգչախումբը (Գեղարվեսական դեկավակար եւ Խմբավակա՝ Միհրան Ղազելյան), Հայկ Ավագյանը (Ղաւնանուր), «Զանգեզուր» դարախումբը (Դարրանյան Սյուզան Հակոբյան-Գարզուր), «Սարդարապատ» դարախումբը (Դարրանյան Ռենին Հակոբյան) և այլ խումբերը:

Սազլույան), Ձենակատամեր գրի հար Դագելյանը (մեցցն սողրանը) Արա Ջիհնելյանը (բարիտոն) և Ռուբրն Շերգիբաշյանը (դիեն): Հորելյանական համերգի մասին ընդհարձակ հոդվածով հանդիսա է Կել արար Լրագրող Արթ Մեթուակի «Ակրամ օնլայն» կայիքում, որտեղ լից Սոնեալում լույս են նոր «Հայոց աղաջայ» ազգային, ճշակութային եւ հասարակական շարաբաթերթի իր անզիւծն հավելվածում արտադրել է հաշվի առնելով նյութի շահեկանությունը:

Հոդվածում հեղինակը նա
անդրադառնում է Արամ Խաչա-
րյանի կյանքին եւ ստեղծագործու-
թյանը, նելով, որ նրա «Սովոր-
ակ» բալետը Կահիրեի Օղերակի-
նու բալետի թատրոնի առավել հա-
կանական գործերից է եւ ճանա-
ճանակակի առաջնահանու-
թյանը և առաջնահանությանը առա-
ջակա առաջնահանությանը առաջ-
ակա առաջնահանությանը առաջ-

